

Тъсната връзка между живота и творенията на истински художник дава справедлив повод на критиката да твърди, че биографията на художника е най-добрият коментар на неговите творения, както и обратното, че творенията му сж негова най-добра биография. И самите художници, например Гете, подсещат критиците да такъв поглед към творенията имъ. Но когато чуваме Гете да казва, че всичко от неговите произведения — дори и най-малкото — е резултат на преживяно нещо, за насъ е ясно, че това преживяно не сж външните факти от неговото живуване, а фактите от живота на неговия дух — изворъ както на неговото, тъй и въобще на всяко творчество. При художественното творчество, външните преживявания служат само за причина, за потикъ към вътрешни преживявания. И последните въ повечето случаи изгубват на видъ причинната връзка съ първите — сжщо както желязната руда, минала презъ калилото на ковача, приема другъ обликъ, съвсѣмъ различенъ отъ първната груба масса, отъ която е произлязла. Такъво едно преживяване на художествените творения отъ тяхния творецъ е най-вистински залогъ за тяхната искренност; и искренността е която дава значение на художественните творения. Но значението на творения, въ които поета е вложилъ всичко що е преживялъ и почувствувалъ, не придава още особена цѣна на тези творения. Колкото и да е интересно да знаемъ чувствата и настроенията на една видна личностъ, на единъ поетъ, колкото интересъ за тяхъ е ограниченъ, ако поетътъ не е можалъ да ги обобщи, да ги искаже тъй, че слушателятъ и читателятъ да видятъ, да състятъ чувства и настроения родни на тяхното сърце. Духовното единение на читателя съ поета — ето везните, на които се мѣри обективността на поета, това което дава най-голяма цѣна на неговите творения. Колкото повече личността на поета отстъпва на заденъ планъ, или се закрива задъ онова що може да бѣде общо за мнозина, толкова повече той става обективенъ, толкова повече може да се надѣва той, че ще постигне цѣльта си като художникъ — да говори отъ сърце на сърца. Пушкинъ е именно такъвъ поетъ и колкото неговата поезия е лична исповѣдъ — даже произведения като Скуперникътъ, рицарь и Моцартъ и Салъери, сж такива — тя служи сжщо тъй за исповѣдъ и на всички онѣзи които жадуватъ за такава.

